

Nya retrodokument om sportklassikerna

SPORT I dag är det premiär för den nya reportageserien "Tillbaka till klassikerna". GT:s Mattias Karlsson har skapat ett tidsdokument över vad som hände och sades när idrotts-historia skrevs. **Först ut:** Säsongen då Bysarna dominerade svensk speedway (1988).

SIDORNA 20-21

GT SPORTEN

Reporter:
LINUS EHN
0498 20 24 64
linus.ehn@
gotlandstidningar.se

Nyhetsstips:
sporten@
gotlandstidningar.se
Resultatrapportering:
sport@
gotlandsmedia.se

CITATET

”Det här är bland de bästa jag upplevt inom speedway. Rena feststämningen från början till slut.

Arne Bjelkestig.
Svemos man på plats vid guldmatchen 1988.

TWITTER

Följ oss på Twitter:
@GTsporten

NY REPORTAGESERIE

NÄR BYSARNNA TOG HEM RUBBET

Ibland faller allt på plats och idrotts historia skrivs framför våra ögon. I en ny reportageserie bjuder Mattias Karlsson på en tidsresa genom gotländsk idrotts historia. I dag ställer vi tidsmaskinen på 1988 – året då en klubb från Gotland äger svensk speedway.

Torsdagen den 21 april, 1988. Det är vårlår i Sverige och Ingvar Carlsson som tillträdde efter att Olof Palme mördats på öppen gata två år tidigare står inför sin första valkampanj som statsministerkandidat för Socialdemokraterna. Polis-skolan 5 och skräckkomedin Beetlejuice rullas på biograferna Hansa och Röda Kvarn samtidigt som kärleksballaden "Allt som jag känner", med Tommy Nilsson och Tone Norum spelas om och om i radio.

Färjestads BK hade blivit svensk mästare i ishockey efter att ha besegrat Björklöven i finalen. Fotbollslandslaget missar sommarens stora höjdpunkt – EM i Nederländerna – och förbereder sig istället inför höstens VM-kval till Italien 1990. På andra sidan Atlanten vinner Håkan Loob Calgary Flames Smythe division före värsta rivalen Edmonton Oilers med Wayne Gretzky i spetsen. Håkan Loob blir första svensk att göra 50 mål och det är han än i dag ensam om. Slitesonen passerar också 100 poängsspårerna för första och enda gången i sin NHL-karriär. Loob gör på 106 poäng (50+56), men i slutspelet blir man utmanövrerat av Edmonton med 4-0 i matcher.

Här hemma har Visby AIK Basket efter två raka finaler fått respäss i semifinal av Arvika (1-3 i matcher). Istället pratades det speedway på frukost-rasterna. Det är två veckor kvar till elitserien i speedway startar, men utan Bysarna.

Förbundsorganet Svemo (Svenska motorcykel- och snöskoterförbundet) hade bifallit en protest från Smederna och tävlings-schemat var spikat. Bysarna var degraderat till division 1 eftersom man "olovligt" använt sig av Tony Olsson i en match säsongen före.

Bysarna bestriker protesten och advokaten Åke Broné hade under några månader drivit ärendet vidare och var nu uppe i idrottens högsta instans: Riksidrottsnämnden (RIN). Nu ställdes allt mot sin spets och ett sammanträde senare hade nämnden knyklat ihop och kastat Svemos beslut i papperskorgen. Bysarna är tillbaka i elitserien.

Här vänder allt.
– Det var nästan så att man ett tag tappat all lust för att fortsätta med speedway. Nu känner jag mig väldigt motiverad, säger Tony Olsson från Lärbro.

Bysarnas första gyllene era inföll under det tidiga 1970-talet med Christer Löfqvist som galjonsfigur. Nu hade det gått 13 år sedan det tredje och senaste SM-guldet och en ny generation var redo att skriva historia.

För Bysarna innebär beslutet också att man tack vare en klausul också får behålla sin stora stjärna Per Jonsson som efter degraderingen var inställd på att tävla för den nya satsningen Stockholm United.

Bysarna med Per Jonsson och Tony Olsson är på papperet en av landets vassaste trupper och när danske Brian Karger ansluter är truppen komplett. Nu var Bysarna en guld kandidat och sällan eller aldrig har gränsen mellan bedrävelse och eufori varit mindre.

Per Jonsson, 22, var trots in unga ålder lagfarsa i en av de mest klassiska laguppställningarna i gotländsk idrott. Han backas upp av: Tony

TILLBAKA

TILL 1988

Olsson, 23, Brian Karger, 21, Dennis Löfqvist, 21, Kenneth Lindby, 20, Micke Löfqvist, 20, "Kitte" Hultgren, 20, Lasse Andersson, 24, och Niklas Johansson, 17.

Bysarna var ungt, kaxigt och potentialen skyhögt. Den lokala förankringen var dessutom påtaglig eftersom sex av nio förare var gotlänningar. I premiären leker man med storsatsningen Stockholm United och vinner med 57-27.

– Det hade jag i min vildaste fantasi aldrig trott skulle inträffa, säger lagledaren Kurre Johansson efter matchen.

Hela säsongen blir en lång defilerings och bortser från den oavgjorda fjätten mot Vetlanda och bortaförlusten mot Indianerna. Örnarna från Mariestad kör man över med 60-24, Smederna med 65-18 och Vargarna med 64-17.

– Vi har iallafall satt lite färg på elitserien 1988, konstaterar Kurre Johansson.

I Bysarna hyllar man den stora kamratskapen i truppen där man verkligen levde under parollen "en för alla, alla för en".

– Vi fungerar perfekt som ett lag. Vi hjälper och stöttar varandra som aldrig förr, säger Tony Olsson.

Vetlanda inleder säsongen starkt och är obesegrat till serien vänder men förlustnollan ryker på Galgberget. Ett vingklippat Vetlanda utan toppförare som James Anderson och Claes Ivarsson tar M/S Graip till Gotland och möts av ett hänsynslöst Bysarna som vinner komfortabelt med 57-27.

– Vår chans var att Bysarnas maskiner skulle strula, men ikväll gick de bättre än någonsin förr, säger Vetlandaledaren Henry Stein efteråt.

Segern gör också att Indianerna från Kumla slår sig in i toppstriden. Elva omgångar in på serien toppar Vetlanda och Bysarna (sämre förarpöäng) serien med 19 poäng. Indianerna skuggar med 18.

Den 23 augusti går Bysarna upp i ensam serieledning sedan Indianerna vunnit borta mot Vetlanda med 46-38. Nu står det klart att det blir en ren guldfinal i sista omgången: Bysarna-Indianerna, tisdagen den 20 september på motorstadion i Visby.

Per Jonsson gör en makalös säsong i Bysarna. Vid sidan av lag-SM vinner han under sommaren SM-guld individuellt och i par tillsammans med radarpartnern Tony Olsson.

I väntan på serie på seriefinalen kör Per Jonsson VM-final i danska Vejens. Vid seger blir Jonsson den första svenska världsmästaren sedan 1974. Trots en fenomenal säsong kan han inte ro på Hans Nielsen utan slutar femma.

September kantades av valkampanjer i samband med riksdagsvalet. Socialdemokraterna vin-

FOTO: TOMMY SÖDERLUND, STIG HAMMARSTEDT OCH BENGAN ZETTERGREN

ner riksdagsvalet och Miljöpartiet tar för första gången plats i riksdagen. På den amerikanska Billboardlistan petar Bobby McFerrins trällvänliga "Don't worry be happy" ner Guns n' roses "Sweet child O'mine". På fikaborden bubblar det av förväntan på Bysarna.

– Det är som en saga, men vi tar inte ut något i förskott. Här gäller att vara samlad och ta ta för sig i varje heat och vara helskäppt, säger Kurre Johansson veckan före.

Storstjärnan Per Jonsson väljer att ta ledigt en vecka från sin engelska klubb och istället att träna med laget på Galgberget.

FINALMATCHEN

BYSARNA-INDIANERNA 49-35

Bysarna: Per Jonsson 12, Tony Olsson 9, Brian Karger 8, Dennis Löfqvist 8, Kenneth Lindby 6, Lars Andersson 3, Michael Löfqvist 2, Kitte Hultgren 1.

Indianerna: Mikael Blixt 9, Henrik Gustafsson 9, Roland Dannö 5, Tommy Lindgren 4, Krister Karlsson 4, Lars Gunnestad 4.

– Jag hade bara hoppats att han skulle ha den betydelsen han haft. Han har varit till otroligt nytta och blivit en ledargestalt som alla ser upp till, säger Kurre Johansson.

Tony Olsson och Per Jonsson gav ett också formbesked när de vann VM-brons i lag. Nu var de redo att sätta punkt för elitserien. Med bara tre dagar kvar kontrar Indianernas Henrik Gustafsson med ett eget formbesked när han vinner JSM-guld.

Planeringen är i full gång och tusentals åskådare väntas till den stora matchen.

– Någon drive-in kan vi inte ha och vi hoppas att publiken har förståelse för att storpublik väntas till Galgberget, säger ordförande Sylve Nilsson.

3500 passerade vändkursen på Galgberget och ett oklart antal plankar in bakvägen. Förväntningarna är enorma och 13 års guldtorka kunde snart vara över.

Per Jonsson tar som väntat starten i första heatet, men pressas hårt av Roland Dannö. Kenneth Lindby kniper tredjeplatsen och 4-2 till Bysarna. 20-åring Lindby gör en grym tävling och får en avgörande betydelse.

– Vi underskattade honom helt klart. Han är mycket bra här hemma, säger Henrik Gustafsson om Lindby efter matchen.

Bysarna vinner de två första heaten med 4-2 innan Indianernas stjärnduo Henrik Gustafsson/Michael Blixt tog kvällens första femmetta i tredje heatet. Efter fjärde heatet var ställningen 12-12. Publiken biter på naglarna och i smyg försöker både en och två lindra nevositeteten genom att ta till medhavd dryck.

Men så växlar Bysarna upp inför en lyrisk hemmapublik 5-1, 4-2, 4-2 och 5-1 ger 30-18 efter åtta heat. Indianerna är pressat och tvingas toppa. Blixt och Gustafsson tar femmetor i nionde och elfte heatet och får kontakt. I det 13:e heatet och ställningen 39-33 kommer avgörandet.

Bysarna genom Brian Karger och Dennis Löfqvist ställs mot Lars Gunnestad och Roland Dannö. Tre poäng krävs för att säkra guldet. Gunnestad tar starten, men efter ett varv smiter både Karger och Löfqvist förbi och ser till att Bysarna blir svenska mästare med en femmetta.

Radio Gotlands Owe Järlö är nära att

överrösta skrikande motorerna i sitt radioreferat från det heatet.

När Tony Olsson och Per Jonsson vinner det sista heatet med 5-1 och matchen med 49-35 släcks strålkastarna på Galgberget och ett mäktigt fyrverkeri avfyras.

– Det är otroligt skönt det här. Allt strul i våras har hela tiden funnits i bakhuvudet som en extra tändvätska i varje match, jublar Tony Olsson.

Arne Bjelkestig är Svemos prisutdelare på plats och imponerades av inramningen.

– Det här är bland de bästa jag upplevt inom speedway. Rena feststämningen från början till slut, säger han.

En släpvagn med en guldfärgad speedwaycykel rullas in och förarna tillsammans med en tårög Kurre Johansson i gyllene tropikhjälm med texten "SM 1988" tar plats för att mötas av stående ovationer från storpubliken.

På plats var givetvis Kurrens son "Trulle" som blivit lagets turmaskot under säsongen. Han missade bara en match och det var bortaförlusten mot Indianerna.

Efter festen hålls på Isola Bella och runt 50 specialinbjudna gäster var med på party.

– Olé, olé, olé, sjöngs om och om igen. Tidigare guldhjältar som Benne Johansson och Sven Nilsson är på plats för att fira liksom sångaren Göran Ringbom som samma år väljer att kliva av Di Sma Undar Järld. På natten tar han plats vid pianot och bjuder på "Snabbköps-kassörskan" och många andra bitar.

– En sån här kväll är det bara att bocka och vara oerhört stolt över att vara gotlänning, säger han.

Firandet pågår hela natten och alla förare lovade fler guld i framtiden. Som grädd på moset avslutar Bysarna guldsäsongen med att vinna Svemocupen och belönades med GT-guldet. Kungligt.

MATTIAS KARLSSON